

„EDINOST“

izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K. za pol leta 12 K. za četrt leta 6 K. in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnštvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 nčv.); izven Trsta pa po 8 st.

Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi e ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici **Molin piccolo št. 3. II. nadstr.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

Iz proračunske razprave v zbornici poslancev na Dunaju.

Govor poslanca dra. Andreja Ferjanciča v seji dne 10. marca 1903.

(Zvršetak.)

Z ozirom na to je vlada izjavila, da bo prihodnji zakon, uvodni zakon civilnemu pravnemu redu, imel potrebne jezikovne določbe. Pa tudi ta zakon ni ničesar imel, in ko se je zopet povdarjala pomnjkljivost, je rekla vlada: Zadnji zakon, sodna instrukcija — takrat še ni bilo končno veljavnega imena, danes se imenuje: zakon o sodni organizaciji — bo obsegal jezikovne določbe.

Končno je prišel ta zakon, pa tudi ta ni imel besedice o jeziku pred sodiščem. Jaz sem bil pitem, da si nisem bil člen oseka, v permanentnem odseku vložil predlog, ki naj bi odponogel temu nedostatku, in zahteval sem, da se o tem predlogu sklepa ter se isti vtakne na katerikoli mestu v zakon, ki se je ravno takrat razpravljalo. Moj predlog se je glasil (čita):

»Stranke in njih zastopniki se morajo v svojih pisemnih vlogah in ustnih napovedih posluževati enega deželni jezikov, in morajo v tem jeziku sodišča vse spise in rešitve sestavljati in zadnje izdajati.«

Ta predlog sem formuliral po posvetovanju z odličnimi osebami in strokovnimi poznavalci sodnega postopanja; jaz sem bil tu li pomirjen, da bo s tem predlogom tudi dosežen uspeh v zakoniti ureditvi jezikovnega vprašanja. Na mojo veliko žalost se je ta predlog v odseku odklonil; odklonil ne le z glasovi nemških odsekovih členov, temuč tudi z glasovi nemških členov. To, gospoda moja, tudi za Čeha ni brez zanimanja, katerih odsekov člen je istotako odklonil moj predlog. Dandanes se naskakujejo na Češkem Stremayrove naredbe — a kaj obsegajo Stremayrove naredbe?

Ničesar razun tega, kar je v tem mojem predlogu glede jezikovnega vprašanja na so diških. Stremayrove naredbe so dandanes »kos papirja«, ki se lahko raztrga; ako bi se bil ta moj predlog vsprejel, bi bila to »jeklena tabla«, in z vsprejetjem tega predloga bi se bil odpravil jezikovni prepri iz sodnih dvoran; sodniki bi imeli obvezne določbe, in raba jezika bi ne bila odvisna od njihove dobre ali slabe volje. In kako potrebna bi bila taka določba! Rekel sem: stari sodni red, ki je bil iz leta 1781 ki je bil torej že nad stoindevajset let star, je že imel jezikovno določbo.

Tedaj je prišel isti g. dr. Bernreither, ki je v začetku povdarjal potrebo jezikovne

določbe v zakonu, do sklepa, da tega ni treba, ker ostane § 13 sod. reda v veljavi.

Čudno je pač: § 13 tega 120 let starega sodnega reda naj bi ostal v veljavi; vse drugo pa, kar obsega sodni red, naj bi se nadomestilo s civilnim pravnim redom. Ta revna jezikovna določba § 13 splošnega sodnega reda, ki se je sestavila 1781, in ki le določa, kateri jezik naj rabijo stranke, nikakor pa ne, kateri jezik naj velja za sodišča, sodnike, ta določba naj danes — po 120 letih — zaduša našim potrebam na sodišču! To je nezmišl; toda gospod poročevalci hoteli z isto prepričevalnostjo, s katero je poprej dokazoval in povdarjal potrebo ureditve jezikovnega vprašanja, pozneje dokazati nepotrebnost take ureditve. Na ta način se je torej zamudila tudi druga in znamenita prilika za urejevanje jezikovnega vprašanja, zamudila na veliko škodo vseh nemških narodov v Avstriji.

Rekel sem: S to edino določbo, ki ne povdarja samo jezika stranke kakor § 13 sodnega reda, temuč ureja tudi jezik sodnikov: s to edino določbo bi bili prišli do istih jezikovnih pravie, ki jih uživajo Čehi v led Stremayrovih naredb, v velik blagor za našo narodnost in v njegovo veliko pomirjenje, kajti, kakor rečeno, mi stojimo izven zakonov ter smo izročeni sodiščem na milost in nemilost.

Zamudila se je torej tudi ta prilika, in sedaj je vprašanje: Kako se uredi jezikovno vprašanje, ki se po mojem prepričanju ne umiri in se tudi ne more umiriti!

S temeljnimi načrti vlada ne pride več, ta pot se, po mojem mnenju, ne nastopi več.

O vseh dosedanjih poskusih, gospoda moja, se še niso poravnale niti najdaljše segajoče difference in divergence glede stališča nasproti jezikovnemu vprašanju. — Nekateri stranke zastopajo stališče, da se mora jezikovno vprašanje urediti v drž. zboru, druge stranke pa zahtevajo, da se mora urediti v deželnih zborih.

Na drugi strani so tudi različna mnenja o tem, ali naj se, v slučaju da se uredi v državnem zboru, jezikovno vprašanje uredi potem z enotnim zakonom ali po kronovinah.

Vsa ta vprašanja so neporavnana, in jaz ne morem verovati, da bi bilo pričakovati zjedinjenja glede teh vprašanj in da bi se zjedinjenje doseglo.

Ako upoštevam vse to, zdi se res oni predlog, ki je prišel v javnost, in ki je mnenja, da bi bil okviren državni jezikovni zakon v stanu izogniti se vsem tem težkočam, vreden, da se razmišlja o njem. Okviren

zakon za ureditev jezikovnega vprašanja splošno v državi zdi se mi v toliko blagodejnega pomena, ker bi se žezbog njegovega značaja kakor okviren zakon razpravljalo o njem v državnem zboru in potem tudi v deželnih zborih, kjer bi se okvir spopolnjeval z določbami deželnih zastopstev. S tem bi se nekako ugodilo enemu in drugemu stališču, onemu državnega zbora, in onemu deželnih zborov. Nadalje bi se ugodilo s tem tudi v tem pogledu, da bi se z okvirnim zakonom jezikovno vprašanje uredilo po narodnih individualitetah in po deželah.

Z okvirnim zakonom bi se torej izognili principijelnim težkočam.

Deželno zakonodajstvo bi moralo izpolniti okvir z določbami, ki bi, kakor samo ob sebi umevno, morale biti v zmislu § 19 drž. onovnega zakona. In če bi deželno zastopništvo ne hotelo izvesti okvirnega zakona, bila bi vladi dolžnost, da uredi začasna določila, ki bi, oziroma se na temeljne zakone, stopila v veljavo kakor provizorična določila. Na ta način pa bi se tudi jezikovno vprašanje uredilo za vse narode v državi, in ne, kar nam je neumevno, da govori vlada vedno le o ureditvi jezikovnega vprašanja na Češkem in Moravskem.

Apelujem na naše češke sobrate, naj nikdar ne pripuste, da bi se zopet poskušalo, urediti jezikovno vprašanje le na Češkem in Moravskem. Naj imajo pred očmi, da naši in njihovi sovražniki izrabljajo to delno ureditev jezikovnega vprašanja, ker dobro vedo, da, ako bo jezikovno vprašanje le v teh kronovinah urejeno, v drugih kronovinah ne pride ureditev nikdar več na vrsto. (Pritrjevanje.)

Mi pa se nahajamo v neznosljivih razmerah. V led teh razmer trpi naša narodnost na številu in pomembnosti, tu kličem našim sobratom v spomin, da naj nikar ne smatrajo naše usode površno in naj je ne podcenjajo. To bi imelo izmenjevalne učinke na njihove politične razmere na severu, ako bi se z nami na jugu napravila tabula rasa.

In končno apelujem na zastopnike češkega naroda, da naj se nikar ne spuščajo v ureditev jezikovnih razmer na dosedanji način, tudi že iz vzroka ne, ker ta način ureditve pogreša vsako sled slovanske vzajemnosti. S tem zaključujem. (Pritrjevanje in priznanje.)

Politični pregled.

V Trstu, 16. marca 1903.

Manifest ruskega carja. Manifest carja Nikolaja je bil te dni predmet razpra-

vam po evropskih novinah. Naj pa so bile te novine že mnenja, da je manifest prišel iz plemenitega mišljenja carjevega, ali pa iz strahu pred gibanjem, ki se pojavlja v narodu: vsi mu priznavajo velik pomem, ga smatrajo znakom, da se bo javno življenje v Rusiji razvijalo v zdravi svobodnostni smeri. Čuje se n. pr., da je ruska vlada hkratu s proklamacijo manifesta sklenila, da se vsem dijakom, prognanim v Sibirijo, in drugim političnim obsojencem omogoči povrnitev v evropsko Rusijo.

S posebno misijo v ta namen da je odšel v Tomsk adlatus v ministerstvu za notranje stvari, general Vale. Poleg tega javlja »N. Freie Presse« iz Rusije, da se namerava vse dijake, ki se povrnejo iz Sibirije in druge izgnance, rešiti policijskega nadzorstva in nasledkov istega.

Zabeleženo bodi! Te dni smo bili sporočili, da je francoska komora soglasno odobrila sedanje vnanjo politiko Francije in s tem torej tudi zvezo z Rusijo. Kajti tega menda ne treba še le povdarjati, da vodstvo sedanje vnanje francoske politike ureja vse razmerje do drugih držav evropskega koncerta ravno in s posebnim ozirom na zvezo Francije do Rusije. Ali z drugimi besedami: da je vedenje Francije do drugih držav prirojeno po zahtevah nje zveze z Rusijo.

Rekli smo, da je francoska komora enoglasno odobrila to vnanjo politiko, a v tej komori tvorijo močno in vplivno skupino tudi socialisti. Torej so tudi socialisti odobrili vnanjo politiko Francije in zvezo z Rusijo.

Mislilo bi se morda, da so socialisti v komori s tem glasovanjem hoteli ustreči le hipni potrebi istega dne, da je bil to le čin hipnega oportunizma in morda le taktična poteza na parlamentarni deski. To domnevanje je krivo. Bivši minister in vodja socialistov Millerand je imel te dni v Cheru govor na shodu tamošnjega socialističnega združenja. Na tem shodu je mož razvijal program stranke in je v istega pritegnil tudi dolžnost socialistične stranke, da se udeležuje odgovornosti na vnanji politiki.

Še neko drugo izjavo je podal Millerand. Jaz sem — je menil — pristaš ločitve cerkve od države, vendar se pridružujem mnenju sedanje vlade, ki ni za to, da bi se proračun za bogoslužje odpravil.

Iz dejstva, da so francoski socialistični poslanci glasovali za sedanje vnanjo politiko Francije, in iz nastopa g. Milleranda, se dajejo izvajati jako opravičeni in koristni zaključki. Za sedaj se moramo izogniti temu

stane tak, ako se pomisli, da ga je zadela vsaka nadloga, kolikor jih le pozna svet — in vse mu je šlo vsikdar pod zlo.

Po očetu je podedoval prilično imetje, ali tudi nekaj dolgov. Oče mu je bil cesarski general v granici, pa pošten človek, prvi plemič in oficir od glave do pete; on ni zaal, kakor nemški generali, nabrati si svotico za stare dni; nasprotno — dodajal je še od svojega. K temu so ga napravili še velikim županom, ko je bil odšel od vojaštva v penzijo, a na njegovo največje nesrečo bila mu je žena madjarska velikašica, ki je hotela in znala gospodski živeti, a ni umela računati. To svojstvo kakor da je prešlo tudi na s'na jedinca — na našega Higinu, katerega je mati odgojila za pravega kavalirja. Tedaj že je bilo v navadi, da se je računalo na dobro partijo, pak je generala o prejemanju Higinovih velikih računov vedno tolažila starega s tem, da krasni njiju Gino najde krasno partijo. Zato mu tudi ni dopuščala, da bi šel v županjsko službo, niti jej ni bilo ljubo, ako se je družil z Ilirci, ki so bili večinoma »reveži« kakor »miš v cerkvi«.

(Pride še.)

PODLISTEK.

53

Na rojstni zemlji.

Spisal **Ksaver-Sándor-Gjalski**; prevel **M. C. XX.**

— In glejte me — tu sem še vedno v Zagorju! — se je umešal Klenušević hitro. — Moj Higin me že osem dni drži tu. Me ne pušča, pa me ne pušča. Ne vem — kaj poreče Babeta — sirota je tako sama. Ali se ne čudite? — obrnil se je do Leva.

— Čemu naj se čudim? Naravno, da Vam je ljubše bivati v Zagorju. Pa pri prijateljih! Moj oče se še sedaj jezi, ko ste zadnjič tako hitro odšli.

— Tako? — O, pridem zopet — in skoro. Ra je, da živim v mestu divno — kakor mal bog na Francoskem — ali vendar vse me vleče k Vam.

— Da — da — naše milo Zagorje. Brez njega ni nič V mestu je seveda lepše — človek ne pozna ne skrbi ne truda. Ali ni vsakdo tako srečen, kakor naš Klenušević — našel je kupea. Meni je teže — kdo kupi moje polomljene Dragance? Meni seveda

zadostujejo. Človek se navadi. No — jaz nisem že dvajset let šel nikamor.

— Ali ne bi nadaljevali — oglašil se je Krtica, suhljat majhen starček z gostimi lasmi brez prave barve na četerogelantni veliki lobanji, uganivši silno željo domačina, da se loti »podobie«, kakor je rekel Krtica.

— Seveda — seveda — ne dajajte se motiti — je pritrdil Lev hitro.

In starci so se zopet lotili »dela« — kakor se je izrazil Allanić.

XXI.

Albanić je bil okrogel debelušast in od večnega sedenja in čepenja v sobi predebel človek. Let mu je bilo okolo šestdeset, ali izgledal je stareji. Tako je bil težak in nespreten v kretanju. Nekdaj, ko je bil še mlad, je bil na glasu kakor najlepši, najfiniji in najelegantnej mladenič. Banski, škofski in velikaški dvori so mu bili odprti šrom, ker je bil prvi plesalec, diven pevec, lovec, da si ga moral iskati, a frake svoje, divne svoje frake, jasno-modre, ali jekleno-temne barve, je naročal naravnost z Dunaja (enkrat celo iz Pariza). Od vsega tega kakor da ni nič več ostalo na njem. Edini očesi le sti imeli še nekoliko svoje nekdanje le-

pote. Krasni kodrasti črni lasje so ga zapustili popolnoma in od njih ni bilo več nego nekoliko rujavih, nerazčesanih šopov tikom rad debelim vratom. Nežni — morda preveč lepi in ženski obraz se je razlezel v tolsti rudeči in napihnjeni lici, ki sti široko in globoko padali k dvovrstnemu podbradku. In ta obraz bi bil naravnost grd, da ni sijal od nenavadne dobrote in neke otroške mehkoobe. Od finih odličnih manir, od elegantne toaletne je ostalo še manje sledi. Po zimi in po leti je nosil isto široko platneno obleko, ki mu jo je izgotovljal kmet krojač. V zimskih dneh itak ni zabajal niti na hodaik, a sobe so mu morale biti vse dni zakurjene, da se je peč žarila — pak je tako lahko bil v svojem platnu.

Življenje — in njegovi udarei — me je naredilo tacega — je vzdihoval, gledajoč na svoj oljnati portret v naravnih velikosti, kjer je bil naslikan v narodni ilirski obleki še kakor prekrasen mož.

Lenoba — lenoba! — so si mislili o tem mnogi, no, morda pa jo je še najbolje pogodila stara Blinjevička, ki je vedno brnila svojega soseda in govorila: »Ni samo lenoba — bodimo ljudje! Kako naj ne po-

radi pomanjkanja prostora. Le toliko naj rečemo, da iz rečenih dveh dogodkov zveni pripoznanje, da tudi socialisti morajo računati z razmerami; da tudi oni se morajo spustiti iz meglenih višav neizprosne doktrinarizma na trdna tla realne politike.

Macedonsko vprašanje. Človek, ki preko glave tiči v dolgovi, ima lahko najboljšo voljo, da poplača svoje dolge, a zaman je dobra volja, ako nima sredstev, da bi upnikom ustregel. Ravno tako, kakor preko glave zadolženemu upniku, godi se tudi Turčiji: mogoče ima res dobro voljo izvesti reforme, ker bi slednjič to bilo njej v korist, saj bi si le na ta način stalno zagotovila posest svojih pokrajin v Turčiji. Ali kako naj turška vlada izvede to težko nalogo, ko vlada v Turčiji prava anarhija. Kdor ima v Turčiji orožje v roki, ta je gospodar situacije in se ne briga za povelja viših oblastev in centralne vlade. Da, dogaja se, da se različni funkcionarji med soboj bojujejo, kakor se je to dogajalo v srednjeveški viteški dobi. Skrajno najjavniji morajo biti torej tisti, ki pričakujejo, da Turčija res izvede projektirane reforme.

Jedini turški funkcionar, o katerem se zatrjuje, da ima dovolj energije, izobrazbe in dobre volje za reformiranje, je baje pred kratkim imenovan generalni inšpektor v Solunu, Hilmi paša. Ta jako strogo postopa proti Arnavtom, kateri nočejo pripoznati nobene oblasti in katerih se turška vlada v Carigradu ne upa brzditi. Nedavno temu je dal Hilmi paša v okolici Kačanika poloviti in zapreti kakih petdeset Arnavtov.

Kaimakan, ki je imel izvršiti ta ukaz Hilmi paše, se je sicer s prva nekoliko otrezal, a ker je bil ukaz zelo oster, ga je slednjič vendarle izvršil. Porti pa to odločno postopanje Hilmi paše ni ugajalo, valed česar je musetarifu v Prištini naložila, naj zaprte Arnavte osvobodijo. Musetarif je zbral na to precej močno četo Arnavtov in z isto napadel ječo. Med orožniki in Arnavti navstala je na to prava bitka, v kateri je bilo več mrtvih in ranjenih. Slednjič se je musetarifu posrečilo razorožiti orožnike in osvoboditi zaprte Arnavte.

Musetarif izročil je na to osvobojenim Arnavtom orožje in ti so še istega dne napadli neko srbsko vas, kjer so ropali in morili. Na tak način je začela Turčija izvajati reforme!

Tržaške vesti.

Včerašnji prireditvi. Toliko javni shod v Rocolu, kolikor veselica »Kola« v »Narodnem domu« v Barkovljah, sta vspela povsem povoljno. Poročili prideti, seveda.

S shoda v Rocolu moramo pa že danes javiti, da je bil enoglasno in o splošnem navdušenju proglašen kandidat za II. okraj gospod dr. Otokar Rybář, dosedanji zastopnik tega okraja.

Dr. Rybář je torej prvi proglašeni kandidat za predstojateljske volitve v slovenskem in italijanskem taboru.

Lahonska logika. Včerašnje izdanje glasila poljsko-madžarskega Žida je kar neravno radi dejstva, da je za prihodnje volitve uložnih kakih 1500 reklamacij za državne sluge, češ, da dotičniki niso uradniki, kakor zahteva to statut mesta Trsta. »Staadtsdienere«, da ne pomenja državnih uslužbencev sploh, ampak državni statut da si misli pod tem imenom le — državne uradnike! »Piccolo« se sklicuje na dejstvo, da je v laškem tekstu statuta povsem jasno povedano: »impiegati« (uradniki).

Ako imajo torej naši državni uslužbenci pravico glasovanja v tretjem mestnem razredu, pripada ta pravica po mnenju »Piccolove« le državnim uradnikom.

Dalje govori o netočnem prevodu mestnega statuta! — To je zopet vredno »Piccolove« — modrosti! On hoče namreč reči, da jedino veljaven je italijanski tekst statuta. Mi pa odgovarjamo: Statut mesta Trsta je bil potrjen leta 1850., a sestavljen in potrjen je bil v nemškem in ne v laškem originalu!! Če je torej kak prevod nesatanjen, je to laški prevod.

Vsa »Piccolova« camorristična zavijanja imajo le namen, da bi slepila nevedno ljudstvo; med bolj razumim meščanstvom pa vzbujajo le pumilovalen nasmeš!

»Državni sluge ne morejo voliti« v III. razredu, ker, ako bi se zgodilo to, bi bili iz istega razreda izključeni državni uradniki! Tako govori logika z Goldoni-

jevega trga. Ali ta logika ne drži. Morda je tu tudi namen zasmehovanja vseh onih državnih uslužbencev, ki niso dosegli časti uradnikov, oziroma hujškanja državnih uradnikov proti podrejenim uslužbencem. »Piccolo« meni torej, da bi bilo poniževalno za državne uradnike, ako bi volili v istem razredu s služabniki. To stališče »Piccolove« je pač značilno za »Piccolov« liberalizem in za toli povdarjano ljubezen camorre do ljudstva.

Ali tudi doslednost camorre je vredna svojega denarja. Ne smete namreč misliti, da so ti signori vsikdar na tem stališču, da namreč ni dopustno, da bi uradniki in uslužbenci volili v enem in istem razredu. A kaj še, tudi v tem pogledu se signorom stališče menja po — potrebi! Če tako zahteva njihova korist, so ravno gospoda, ki kraljuje na magistratu, prvi, ki tlačijo razne podrejene organe v iste razrede, v katerih volijo njihovi uradniki.

Hočete-li en izgled? Evo vam ga!

O zadnjih državnoborskih volitvah so bili vsi tržaški gasileci vpisani v volilne liste s pridevkom »impiegato comunale« (mestni uradnik)! Bilo je tudi pometačev, ki so bili vpisani med mestne uradnike in glej čudo — radi tega niso lahonski listi niti zinjili!

Ako se torej mestni uradniki ne sramujejo glasovati (in to je prav in lepo) v družbi z mestnimi gasileci in pometači, ki so oboji delavci isto tako (ako ne še več) kakor državni uslužbenci — menimo mi, da se tudi državnim uradnikom ne treba sramovati ako oddajajo svoje glasove v družbi z državnim služabništvom!!

Židje in vsa irredentarska družba se zaganjajo v vse državne uslužbence, kakor da so to kaki subjekti nevredni, da bi se uvrščali v človeško družbo.

Posebno se pa odlikujejo v zasramovanju redarstvenih organov! Mari ti niso ljudje?! Mi umejemo irredentarske pajace, ali povedano jim bodi, da jih to ne reši iz »jarma« avstrijskega tiranstva.

Ali pustimo to! Hoteli smo povedati naravnost in brez strahu, da mi smatramo vse državljane enakopravnimi — brez razlike, ali so to ministri ali pa — detekтиви. O instituciji se ima lahko svoje mnenje, posamična oseba pa je človek kakor vsakdo drugi. Vsakdo ima svojo službo, katero mora izvršiti po predpisih. Da — ako bi mi vedeli, da v Italiji sploh ni policije, bi mi še verjeli irredentistom, da si oni res žele, da bi se odpravili ti, toliko zoperni jim elementi. Ali ravno Italija je polna redarstvenih, javnih in tajnih funkcionarjev! Zato smo prepričani, da tržaški lahoni ne bi odklanjali policije, ako bi bila ista sestavljena iz — karabinerjev!

Naše uverjenje je torej tako, da glasom mestnega statuta tržaškega imajo volilno pravico vsi državni uslužbenci. In to v tretjem razredu. Pa bilo to irredentistom prav — ali ne!

Ako državni organi store svojo dolžnost, — po vesti in prepričanju — nadejati se je, da s prihodnjimi volitvami zadobi mestni svet novo lice — lice, ki bržkone ne bo ugajalo irredentarjem, ki bo pa koristno za našo mestno upravo in javni iteres.

Dogodki v Riemanjih. Prešli ponedeljek, dne 9. t. m., utihnili so zopet zvonovi in ves teden ni nič zvonilo. Ker gosp. Krančič še vedno ni našel latinskega mežnarja, hodi maševat od torka naprej v Boršt, Boljuncu in baje tudi v eno uro oddaljeno Dolino. Sliši se, da v Borštu in Boljuncu niso nič kaj veseli, da hodi tja maševat. Včeraj, v nedeljo, je maševal okolo 10. ure v Riemanjih. A zvonilo ni k maši nič. Pri maši mu je stregel neki seminističnik od sv. Antona pri Dekaniji. A v cerkvi ni bilo nikogar, izvzemši g. učitelja, par šolskih otrok in kuharice Krančičeve. Popoldne pa ni bilo nikake službe božje. — Obligatni orožnik je krožil ves dan po vasi, med mašo pa okolo cerkve; a posla, seveda, ni imel nikakega.

Druga železnična zveza s Trstom. — Na Dunaju izhajajoči list »Zeit« poroča, da je železniškemu ministertvu leželo na tem, da se druga železnična zveza s Trstom prej ko prej izvede. Pripravljalna dela za črto med Podbrdom in Gorico so baje že dovršena in se delo odda v najkrajšem času. Tudi gledé proge med Gorico in Trstom se je ukrenilo vse potrebno, da se tudi ta proga izdela do konca leta 1905. Ob enem se dela tudi na to, da se izvrše o pravem času

tudi vsa dela v tržaški luki, ki so v neposredni zvezi s to železnico.

Borbe v Primorju. Pod tem naslovom priobčuje zagrebški »Obzor« daljši članek. V naslovu samem je že označena vsebina članka. A kdor govori o naših borbah, ne more molčati o tržaškem ordinarijatu, o — politiki naših cerkvenih krogov.

»Obzor« piše:

»Ordinarijatu prihaja v pomoč tudi istrsko politično društvo (italijansko seveda), ki sicer ni prijazno svečeništvu. V svoji zadnji seji je vsprejelo resolucijo, s katero pozivlja vlado, naj z ozirom na to, da se hoče cerkve poslovaniti, zapreči to postopanje in naj ne imenuje slovanskih kanonikov, ker s tem da se kvari italijanski značaj istrskih mest. Odbor tega društva je sklenil izročiti tudi spomenico o tem apostolski nuncijaturi na Dunaju ter vprašati oblasti, kaj se je storilo, da se na tem polju obranijo — italijanski interesi!«

Ozirom na novo taktiko nasproti Rimanjem — taktiko sodnih tožeb — pravi »Obzor«: Vidi se iz tega, kako hočejo oblasti z neprestanim šikaniranjem ljudi ali razdražiti, ali pa jih ozlovoljiti ter oslabiti njihov odpor.

In žvižgajo in pojejo! Na drugem mestu že govorimo, kako se je signoria na magistratu razjarila, radi tega, ker je letos ne navadno mnogo občanov reklamiralo — svojo pravico za predstojateljske volitve. Gospoda privoščajo sicer vsakomur njegovo pravico, ali pod malim pogojem, ki je ta, da to svojo pravico postavi v njihovo službo! Če ne, pa ne!

Na tem stališču so signori vedno. A ker vedo, da ogromna večina onih, ki so reklamirali, ne bodo mncžili glasov za vladajočo kamoro — je samo ob sebi umevno, da so dotičniki izzvali na se vso strupeno jezo listov »la« »Piccolo« in »Gazzettino«.

Ali ste že kedaj čuli o možu, ki je hodil v temni grdi noči po temnem nevarnem gozdu in je ves čas — žvižgal in pel?! Gotovo ste že čuli. Mari pa je žvižgal in pel zato, ker se ni nič bal?! A ne ne — žvižgal in pel je zato, ker se je tresel od strahu, a je žvižganjem in pevanjem hotel skrivati ta strah!

Takov potnik po temnem gozdu javnega mnenja in v viharni noči občinskih volitev so tudi vladajoča signoria. Vest tržaškega prebivalstva se je jela vzbujati, nastajati je začela reakcija, oglašati se je jel odpor in množica letošnjih reklamacij je spremljevalen znak porajajoče se evolucije in dvigajoče se revolucije. In gospodi imponira to in gospodo je mace strah. In ker je gospodo mace strah, pa — žvižgajo in pojejo po temnem gozdu po temni noči; to je: zasmehujejo jih in brijejo norce iz onih, ki so se usodili reklamirati! Izlasti ilirivajo cele golide svoje — veselosti na one, ki so v imenu drugih uložili reklamacije. — Kar imenoma jih izročajo javni smešnosti.

Mi ne poznamo dotičnih oseb in nimamo posla z njimi. Menimo pa, da so vsaj toliko »odlične« in zaslužne za mesto, kakor so ogromna večina onih, katerim je slavna camorra naklonila celo čast — cittaadinov. Da, to čast, katero je glasom statuta naklanjati le osebam, ki so si pridobile posebne zasluge za občino, je camorra naklonila stotinam takih oseb, o katerih ne le da ni vedela navesti niti ene same zasluge, ampak ni v dotični seji vedela povedati o njih družega. nego — njihovo ime!! Z vso gotovostjo se more torej reči, da so oni, ki so letos reklamirali pravo glasa — ki torej ne aspirirajo na nikako počestčenje od strani občine, ampak zahtevajo le svoje pravo — veliko bolj spoštovanja vredne osebe, nego pa tisti cittaadini, katere je camorra — drzno zlorablja — joča določila statuta v svrhu volilnih mahinacij — imenovala »cittaadini«!

To je ravno njihovo, že uvodoma označeno stališče: kdor je v njihovi službi, ta je ugledna oseba, pred katero treba snemati klobuke — vsi drugi zapadajo javni smešnosti.

To je njihovo stališče. Ali takega stališča ne morejo vaprjeti, ki je za razvoj javnih stvari v res liberalni smeri, oni, ki ne priporočajo le pravice vsakomur do borbe v ta namen, da pride do vladanja, ampak reklamira tudi pravico za vsakogar do javne — kontrole! Signora menijo, da so oni pozvani za absolutno gospodstvo brez kontrole, brez prigovora, gospoda zahtevajo — za se diktaturo. Zato zasmehujejo vsakogar, ki meni, da v moderni in konstitucionalni državi bodi iz-

ključena diktatura, in ki meni, da stranka, ki ima odločilno oblast, mora polagati račune pred javnostjo za svoja dela. In število teh se je jelo množiti. Zato naj gospoda le zasmehujejo, naj le žvižgajo in pojejo, ali njihovo pevanje in žvižganje ne more motiti razsodnih ljudij, da ne bi videli, kako jih je — strah!!

Avstrijske razmere! Nekdo, ki je do nedolgo temu služil pod tržskim finančnim vodstvom, nam zatrja, da izlasti med finančnimi stražniki vladajo prave — avstrijske razmere!

V Trstu je uslužbenih 600 do 700 finančnih stražnikov in viših stražnikov.

Od teh sti dobri 2 tretjini Slovanov, kakih 150 Nemcev in do 50 Italijanov. Za po-uevanje teh organov so posebni tečaji in sicer za Lahe v laškem, za Nemce v nemškem, in za Slované — tudi v nemškem jeziku!

Za peščico Lahov se torej obdržuje poseben laški tečaj — kar je tudi povsem na svojem mestu — za nad 400 Slovanov pa ne smatrajo potrebno, da bi iste poučevali v njih materinem jeziku!

Moštvo je sicer inteligentno in bi rado nastopilo proti nastopanju finančnih c. kr. germanizatorjev, ali — kedo si bo upal — dokler je v službi, da bi začel kako akcijo v dosego — enakopravnosti!

Naš zaupnik nam pravi, da njemu je lahko sedaj, ko ni več pod oblastjo teh Velikonemcev, toda gorje mu, da bi storil to kedo, ki je odvisen! Takoj bi ga začeli zasliševati in konec zasliševanja bi bil neizogibno ta, da bi reveža, zahtevajočega enakopravnost od c. kr. finančnih uradov — poslali v prognanstvo na kak divji otok!

Ker si pa, kakor rečeno, finančni uslužbenci ne smejo, ne morejo pomagati, hočem — pravi naš zaupnik — jaz nadomestiti to ter povedati slavnim c. kr. avstrijskim finančnim oblastvom, da je tako postopanje proti slovanskemu moštvu naravnost — škandalozno, nevredno civilizovane Avstrije!

V imenu zakona, v imenu pravice in v imenu v zakonih zajamčene enakopravnosti, smemo zahtevati da se odpravi to zapostavljanje slovanskih c. kr. finančnih uslužbencev in da se za Slované (kakor so že za Nemce in Italijane) takoj uvedejo slovanske instrukcije.

Za slučaj, da se sedanje razmere ne spremenijo na boljše, nam obljublja naš zaupnik, da pride a še drugačnimi prepričevalnimi in kričečimi argumenti! Minoli so časi, ko smo bili tako potrpežljivi, da smo k vsemu molčali.

Pozor — agitatorji! Pišejo nam: V bližini našega mesta se nahaja neki — velični, ki bi hotel naj se kar odpravijo vsi agitatorji, v prvi vrsti pa tisti, ki nimajo volilne pravice! To naj bi se doseglo s tem, da vse te nebodijih treba — pozapri!

Ker pa znamo, da je dotičnik sam agitator in ker je ta njegova zahteva nekaj novega, želimo, naj se on da zapreti — za poskušajo! — Potem še le — ako bo njemu ugajal ričet — pridemo tudi mi pod njegov paragraf!

Agitatorji.

Kmetijska družba za Trst in okolico je razdelila te dni med okoličane več tisoč reznikov (kolči) raznih vrst ameriških trit iz svojih trtic.

Ker pa razpolaga še čez približno 20.000 reznikov monticole, rupestris in solonja, pozivlja kmetovalce, naj se zglasijo čim prej. Manjše premožni dobijo reznike brezplačno; za druge je cena 60 stot. za stotino. Zglasiti se je v pisarni družbe via Geppa št. 14. f. n.

Samomor. Kmaloma na to, ko se je siroči izvršil koncert društva »Kolo« in se je pričela jako animirana svobodna zabava, raznesel se je ob 8. uri po dvorani glas, da se je v javnem vrtu pred »Narodnem domom« nekdo ustrelil. Nekateri so takoj hiteli na lice mesta in so res videli na neki klpi v vrtu umirajočega, elegantno oblečenega moža. Iz majhne luknje na čelu mu je tekla kri, v roki pa je stiskal revolver. K samomorilecu je prišel tudi inšpektor redarjev Ladovac, ki je zapazil da je tudi na samomorilečevem telovniku mala luknja. Ko je istega odpel, videl je, da je mož prestreljen tudi na prsih. Pri njem niso našli ničesar, ki bi določilo njegovo identiteto. Nekateri pa so trdili, da poznajo moža po videzu ter da je isti nekov uslužbenec ali solastnik trdnice Schröder v ulici Ghenga. Vendar pa se sinoči ni mogla zanesljivo določiti identiteta samomorilečeva.

Zdravniku ni preostajalo drugega, nego konstatirati že nastopivšo smrt. Truplo so prepeljali v mrtvašnico pri sv. Justu.

Dražbe premičnin. V torek, dne 17. marca ob 10. uri predpoludne se bodo vselej naredbe tuk. o. kr. okrajnega sodišča — vilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v Rojarnu v vojašnici, krčmarska oprema; v ulici Nuova šte. 4, hišna oprava; v ulici A. quedotto št. 11, krčmarska oprava; v ul. della Tes št. 28, stroj; v Rocolu št. 650, 5 konjev in 3 voze; v ulici Giulia št. 34, hišna oprava; v ulici Giulia šte. 25, hišna oprava; v ulici Baebi šte. 1, krčmarska oprema; na trgu Ponterosso št. 3, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 7,5, ob 2. uri popoldne 13,5 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 770,5. — Danes plima ob 11,7 predp. in ob 11,3 pop.; oseka ob 5,34 predpoludne in ob 5,5 popoldne.

Kakor je splošno znano, dajajo Mauthnerjeva semena za repo in klajo velik dobiček. Ravno tako izvrstna in nedosegljiva so Mauthnerjeva semena za zelenjavo in evetljice.

Vesti iz ostale Primorske

× **Iz Komna** smo prejeli dne 14. marca 1903. l.:

Veleenjeno uredništvo lista »Edinost«! Na temelju paragrafa 19. tiskovnega zakona avstr. ste pozvani priobčiti v svojem listu sledeče popravke glede članka »Potreba zdravnikov v Komnu«.

1. Ni res, ko je 12-letni učenec Alojz Milanč iz Volčjegrađa nenadoma obolel, da sem bil takoj k njemu poklican, ker v resnici jaz sem bil komaj 11 1/2 ur pred njegovo smrtjo pozvan, kadar je bilo njegovo zdravstveno stanje že brezupno.

2. Ni res, da nisem mogel konstatirati bolezni, ker sem koj spoznal, da ima hudo influenco na možganih.

3. Ni res, da jaz imam skoraj 80 let, ker moj krstni list je v razgled pri naši župniji.

4. Ni res, da jaz tudi pri moji najbolji volji ne morem več spolnjevati svojega poklica, ker to jaz zamorem dokazati po mnogih pričah od vseh krajev, res je, da podam rad mojo pomoč vsakomur, kateri zahteva, brez razlike, le da sem pri zdravju.

5. Ni res, da jaz po potrebi ustrezem samo domačinom in ven iz Komna ne morem ali ne maram več iti niti po dnevu, ker resnica je, potrjena tudi skozi mnogih prič, da sem še letos v najhujši zimi obiskal bolnike izven Komna v daljavi 2—3 ur.

6. Ni res, ako bi kateri mislil, da jaz nisem hotel umrlega tajnika komenskega (bi)skati, pa res je, da sem bil takrat sem na influenci bolan in nisem mogel ustreči.

Spoštovanjem
Ant. Merkel
zdravnik.

× **V Opatiji** je bilo od dne 1. septembra 1902 do 1. septembra dne 11. marca 1903 9509 oseb. Od 5. marca 1903 pa do 1. septembra 11. marca je prirastlo 682 oseb. Dne 11. marca 1903 je bilo navzočih 2262 oseb.

× **Pevsko in bralno društvo »To maj«** priredi dne 3. maja t. l. veselico v T. maju. Program se pričeti pravočasno.

× **Delovanje družbe sv. Cirila in Metodija za Istro.** Pred tremi meseci je ta družba odprla šolo v Štokavcih, v okraju pujskem. Dne 3. t. m. je otvorila šolo v Vlakovem, v občini Labinj, v občini z najboljši zagriženo italijansko upravo. Tu imajo Italijani svojo šolo, katero plačuje — dežel. Našo šolo pa je morala ustancviti družba. Narod naš plava v veselju, da je slednjič dobil šolo s 180 otrok. Tudi v bližnjem Vinkoranu je družba odprla šolo, izlasti po prizadevanju dra. Laginje. V Malem Lošnju ima družba le otroški vrtec, a sedaj hoče zgraditi tam tudi šolo. Skoro se otvori šola v Šušnjevi. Razun navedenih je družba ustvarila do sedaj in jih vzdržuje 7 šol. In koliko bi storila, ako bi imela dovoljno sredstev! Ona ima delavnih rodoljubov, oduševljenja, ljubezni — ali sredstev ni zadostno. To ni mala stvar: kupovati zemljišča, zidati šole in vzdrževati učitelje. Zato ni nikdar dovolj poštrevčnosti za to družbo.

Vesti iz Kranjske.

* **Železnica Kranj-Tržišče.** Vlada je v petek predložila poslanski zbornici zakonski načrt o zgradbi normalnotirne železnice iz Kranja v Tržišč.

* **Parmove »Amaconke carice in ljubljanska cenzura.** »Slovenski Narod« piše:

Cenzura je prepovedala, da bi v Parmovem najnovejšem delu »Amaconke carice« nastopili ruska carica Katarina II., cesar Jožef II. in knez Potemkin. Meste teh imen se smejo rabiti le izrazi: »vladavica«, »inostranski vladar« in »kanceler«. Tudi izrazi »carica« in »cesar« sta prepovedana. Poroča se nam tudi, da je tukajšnja cenzura zahtevala predložitev ruskih popevk, ki jih bo pela družba Nadine Slavjanske. To se je tema zboru pripetilo v Ljubljani in v Carigradu.

* **Snubca svoje matere ubil.** Ker smo bili tudi mi priobčili po drugih listih, da je nekdo v Kropi ubil snubca svoje matere, smatramo za svojo dolžnost, da posnamemo iz »Slovenca« sledeče: K. notici pod tem naslovom nam pravi Rud. Pogačnik iz Kroke, da je dobil pri sodnji po § 412. kaz. zak. 48 ur zapora, in pravi, da ni ubil snubca svoje matere Janeza Fajfarja Pogačnik pravi, da je po komisiji okr. sodnije dokazano, da Fajfar ni imel nobene zunanje in notranje telesne poškodbe, ampak da je od kapi zadet umrl. Pravi tudi, da se v oni hiši ni celi dan žganjalo in popelilo. O tem dogodku v Kropi so poročali tudi drugi listi in tudi »Narod«, češ, da se je Pogačnik sam javil sodnji.

Vesti iz Štajerske.

— **Dvojna mera.** Če se je kakov slovenski uradnik ali duhovnik na Štajerskem v svojem rojstnem kraju udeležil kake volitve, je tako gotovo, kakor zmen v oče-našu, da ga bodo Nemci razkričevali kakor narodnega srditeža in hujskača ter bodo opozarjali nanj vse možne oblasti. Vsa druga mera pa velja, če je storil kaj takega kakov nemški uradnik. To pa — pri Bogu — ni nikaka provokacija, to ne priča o fanatizmu, ampak je dolžnost, ki je umevna sama ob sebi. Te dni n. pr. so se vršile občinske volitve v Vojsku, a deželno sodni svetnik v Mariboru, dr. Pevetzi, si je izprosil dopust nalašč zato, da je bežal v Vojnik oddajati svoj glas za nemško stranko.

To torej — kakor rečeno — ni dalo povoda robenemu nemškemu listu, da bi grjal gospoda deželnega sodnega svetnika marveč so mu še pevali hvalo. To je torej tista dvojna mera, ki velja na Štajerskem za nemške na eni in za slovenske na drugi strani.

— **Kako oblasti na Štajerskem izvršujejo enakopravnost,** o tem priča nastopna vest, ki jo čitamo v »Domovini«:

»Kaj takega bi ne bili pričakovali. Ob priliki zasledovanja našega lista v zadnjih tednih smo sprejeli odločbe c. kr. okrajnega sodišča, podpisane od samega predsednika Wurmsarja, in ti dopisi so bili sestavljeni v nemškem jeziku! Torej »Domovina«, notorično slovenskemu časopisu, se doložišla nemška odl. ba. Kako naj se imenuje to postopanje s pravim imenom? Mi imamo zaradi krščenja pravice našega jezika na celjskem sodišču še velik obratun napraviti, dasiravno neradi grajamo nedostatke pri sodiščih, ker s tem, žal bog, trpi ugled sodšč. Baš zategadel nam je nerazumljivo, da smatra sam predsednik sodšča za primerno storiti kaj takega. Želimo dobro razmerje naroda s sodišči, zato neradi grajamo. Zato tudi danes damolžujemo, kar nam je na jeziku. Menimo pa, da se nas je zadnjikrat izživalo z nemškim dopisom.«

— **Slovenska gimnazija v Celju.** — Graška »Tagespost« poroča mej telefonskimi poročili: »Poslanec vitez Berka in tovariši predlagajo, naj se pri postavitvi »prvi obrok za nastanjenje samostojnih gimnazijskih razredov v Celju 10 000 K«, mesto besed »v novem posloppju, ki naj se zgradi pri Celju« postavijo besede: »v novem posloppju, ki naj se zgradi v Celju«. Ta predlog so podpisali skoro izključno Mladočehi, ker predlagatelj predloga ni dal v podpis slovenskim tovarišem.«

Razne vesti.

Ženski volilci v Avstraliji. V Avstraliji imajo tudi ženske volilno pravico. Glasom službene statistike je v šestih avstralskih zjedinenih državah 856.010 ženskih in 970.000 moških volilcev. Največ ženskih volilcev je v Viktoriji, kjer jih je 297.000, a moških 300.000.

Protinemska demonstracija v Varšavi. V Varšavi se je usilila neka nemška gledališčna družba, da priredi nekoliko predstav. Zastonj so jim predočevali, da ob sedanjih napetosti med Poljaki in Nemci predstave ne morejo vspeti. Dne 13. marca so uprizorili Sudermanovo igro »Čast«. Predstava se še ni začela, ko so galerije začele žvižgati in ropotati. Ko je policija izpraznila galerije, se je mislilo, da bo možno dalje igrati, ali hkratu se je razširil iz parterja takov smrad po vsem gledališču, da je moralo občinstvo bežati iz gledališča. Nekega vraga smrdljivega so bili namreč potrosili.

Ločitev zakona posl. Wolfa. Pravni zastopnik posl. Wolfa, dr. Fran Rosa, je prejel sklep okrajnega sodišča, s katerim se je naložilo soprogi Wolfovi, da mora oba otročiča izročiti Wolfu.

Žepna ura in njena kolesa. V žepni uri na sidro se glavno kolesce v letu dnij obrne 1460 krat, srednje 8760 krat, tretje 70.680-krat, četrto 525.600 krat, a zadnje 4.721.060-krat.

Ubijalec vseh vladarjev. New Yorška policija je zaprla te dni nekega mladega portirja, katerega so nazivali včasih za Angela, včasih za Rudolfa. Pri njem so našli raznih sumljivih pisem. Pravo ime mu je Franko Herce in se priznava Italijanom. Da si je Herce še le 17 let star, je pripoznal odkrito, da je sklenil pobiti vse vladarje. On in še štirje ameriških anarhistov da pojdejo kakor delegatje na anarhistički kongres v Pariz, na katerem se bodo posvetovali, kakim načinom bi najprej izginile vse dinastije v Evropi. Imen svojih tovarišev noče povedati.

Trije svečeniki jubilarji. Dne 4. maja mine 40 let, odkar je bil kardinal in knez nadškof dunajski Guscha posvečen v mašnika. — Drugi jubilar je škof dr. Lavrencij Mayer, dvorni župnik na Dunaju. Isti bo začetkom meseca avgusta slavil 50-letnico svojega mašništva. Slednjič bo župnik Leonhard Karf v Simmeringu dne 2. avgusta slavil 40 leto mašništva.

Družbi sv. Cirila in Metodija so od 18. do 26. februarja poslali prispevke p. n. gg. in korporacije: Tvrda Ivan Perdan v Ljubljani od 1200 K, upravnštvo »Slov. Naroda« 132,20 K, uredništvo »Slovenca« 88 K, v. lilo pok. župnika F. Klemenca v Orhku 212,29 K, Cirila Ježovnik v Velenju iz nabiralnika 8 K, župnik Fr. Cizej v Velenju 2 K, T. Petovar v Kapeli dohodek neke licitacije 13 K, Muhorjani na Jesenicah 10 K, Rezika Abelin v Kamniku nabrala na maskaradi 31 K, Andrej Gregorčič v Lipici neko kazen 10 K, posojilnica v Mariboru 200 K, Alojzij Pogačnik v Ljubljani nabral v veseli družbi 20 K — Razun tega sta za »Ormoške spomine« 2 odjemnika plačala 4 K; za tri knjižice, ki se razpečavajo družbi v prid, pa je v tej dobi 82 odjemnikov doposlalo 253,10 K, mej temi knezoškof Lavantinski, dr. M. Nspotnik 50 K.

Blagajništvo
družbe sv. C. in M.

40.000 kron znaša glavni dobiček loterije za ogrevalne sbe. Opozarjamo naše cenjene čitatelje, da bo srečkanje nepreklicno dne 23. aprila 1903 in da se vsi dobitki izplačajo od dotičnih zalagateljstev s 10% odbitkom v gotovini.

Loterijske številke, izžrebane dne 14. marca:

Gradec	16	57	71	75	4
Dunaj	53	78	61	32	90

Brzokvna poročila

Spomin na dogodke leta 1848.

DUNAJ 15. (B.) Kakor vsako leto, slavile so danes delavske organizacije in so eijalno demokratske družbe mačno slavile, priredivši spreved na centralno pokopališče do groba padlim v mesecu marcu. Udeležnikov je bilo mnogo tisočev. Na grob je bilo polženih nad sto vencev in so bili izrečeni govori o pomenu slavnosti v nemškem, češkem, poljskem in maorunskem jeziku.

Hvaležnost Bolgarov.

PNTROGRAD 15. (B.) Tukajšnji diplomatični agent Bolgarske, dr. Stančev, je položil včeraj na grob cesarja Aleksandra II. dva lovorova venca s trakovi v narodnih barvah in z napisom »Carju osvoboditelju — hvaležni Bolgari«.

Grof Lamezan umrl.

DUNAJ 16. (B.) Umirovljeni predsednik deželnega sodišča, grof Lamezan, je sinoči umrl.

Nemiri v Portugalu.

LIZBONA 15. (B.) V Caimbra so se dogodili nemiri, ker se prebivalstvo brani plačevati užitninski davek. O spopadu s policijo so bile tu tri osebe ubite in mnogo ranjenih. Ivredniki so napadli sodno poslopje, razbili pohištvo in obmetavali vojake s kamenjem. Vojstvo je streljalo. Mej ubitimi je tudi en otrok. V sosednjih selih je bilo prebivalstvo alarmirano zvonenjem in je isto potem hitelo v Caimbra. Društvo trgovcev in mnogi zasebniki so odposlali kralju adreso, v kateri ga prosijo, naj umakne fiskalične odredbe, ki so vzrok nemirov.

Soeijalisti proti vojni predlogi.

PECUH 15. (B.) Soeijalisti so imeli protesten hod proti vojni predlogi in so policijo obmetali s kamenjem, ko so demonstrantje šli pred hišo poslance Erretha. Še le poklicano vojaštvo je moglo razpršiti demonstrante.

Papež in Francija.

RIM 15. (B.) Papež je vsprejel francoskega poslanika Nisrda kakor izrednega odposlanca na papežev jubilej. Papež je izrazil svoje želje za vspenjanje Francije in da bi Francija nikdar ne odnehale od tega, kar jo je naredilo tako veliko in kar mu dovoljuje reči: Gesta dei per Francos.

Smrt na električni železnici.

BUDIMPEŠTA 15. (B.) 73 letni umirovljeni profesor na dunajski trgovinski akademiji, Gustav Burchart-Belsvari je bil danes povožen od električne železnice in je ostal mrtev na tleh n. sta.

Izdajatelj in odgovorni urednik **FRAN GÖDNIK.**

Lastnik konsorcij lista »Edinost«.

Natisnila tiskarna konsorcija lista »Edinost« v Trstu

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarske zadruga v Gorici (Solkan)

vpisane zadruga z omejenim poroštvom

prej **Anton Černigoj**

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario) št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, modern sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačen.

Podpisani odvetniki naznajo svojim p. n. gospodom klijentom, da bodo njihove pisarne počenši s prihodnjo nedeljo

zaprte ob nedeljah.

Dr. Abram, dr. Gregorin, dr. Pretner, dr. Rybář, dr. Slavik.

Tovarna pohištva
Aleksander Levi Minzi
— ulica Tesa št. 25. A. —
(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ilustrovan cenik brezplačno in franke.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižji ceni. Za enkratno insercijo se plača po 2 stot. za vsako naslednjo insercijo pa se cena primerno znižuje. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 20 K. ter se plačujejo v četrtletnih anticiptivnih obrokih. Najmanjša objava 60 stot.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in butelkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in butelk. Postrežba točna, cene zmerne.

Kavarne.
Anton Šorli priporoča svojo kavarico „Commercio“ kjer je shranjeno slovensko. Na razpolago so vsi slovenski in tuji drugi časniki.

Državni uradnik želi sprejeti v svojih popoldanskih prostih urah kako opravo kakor korešpondent, knjigovodja, pregledovalca računov itd. Naslov pri upravi lista „Edinost“.

V življenju ni bilo še nikoli prlike kupiti za gl. 2.96 spodaj označeno kolekcijo

12 komadov za gl. 2.96

1 žepna ura, rem.-sidro, dobro ideoča, 3-letno jamstvo; 1 verižica od pristnega goldin ali od niklja; 3 prstani od pristnega goldin, najnoviješega facon s ponarejenimi brilanti; 2 krasne spile za kravate od goldin; 2 uhane od goldin, najnoviješega facon; 1 futerl za uro; 1 broša od goldin pariske mode; 1 privrsek za verižico od goldina ali niklja.

Ka ne ugaja, se radovoljno izmerja ali povrne denar, tedaj izključen rizik. Vseh teh 12 krasnih predmetov pošilja proti povzetju ali gredplačilu.

Kapellner & Holzer,
tov. zaloga ur in juvelov en gros,
Krakovo, Dieteljeva ul. 68.
Ilustrovani ceniki gratis in franko.
Agenti se iščejo

Prodajalnica rokovic in kravat.
A. HUBMAN
TRST Corso štv. 9. TRST.

Rokovice gladi, pive vrste za gospe, 2 gumba po gl. 1.
3 gumbi po gl. 1.20
Rokovice iz š. ed. ke ali bele k. že za prati, 3 gumb po gl. 1.20
Rokovice ravno take, za deklice, 2 gumba po gl. .80
Rokovice z ponarejenimi k. že, 3 gumbi po gl. .50
Rokovice gladi za gospe (engleške vrste) po gl. 1.30 do 1.40
Rokovice risane ang. ež. e po gl. 1.80
Rokovice za častne k. gl. 1.10, poč. e. take 80 novč.

Izbor kravat najnovije mode
„Giprija Parizien“ prah za gospe tvrdke. Kiehlhauser v Gradcu po 10 novč. zavitek.
Pranje in popravilje rokavic v 24 urah.
NB. Rokovice se poškušajo ter sprejemajo naročila po meri.

!! Lepota !!
! Pomlajenost !

Kdor! trpi na spuščanju na obrazu, prisu, zločinu živih, radečem nosu, grčasti, razpokani ali nečisti koži, na luskah, odpadani lasih, najpošlje svoj naslov na

M. FEITH Dunaj VI.
Mariahilferstrasse 45.

Vsak vidi brezplačno. Migljaji za negovanje lepote: kakor tudi poskušajo izvrstnega kosmetika proti pošiljavi 30 stotink v znamkah za poštnine in troške.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond 25,000.000 K. Izplačane odškodnine: 75,000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

VSA POJASNILA DAJE:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavarje posloplja in premičnine prot požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantnejše. Učiva najboljši sloves, koder posluje

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.

Srečkanje
nepreklicno
23. aprila 1903. **Glavni dobitok**
kron 40.000 kron

Srečke za ogrevalne sobe
(Wärnestuben-Lose)
po 1 krono

priporočajo:
Josip Bolaffio, Mandl & C. o. Mercurio
Triestino, Ig. Neumann, Henrik Schiff
mann, S. Tavella, Figli di O. Zuculin
v Trstu

Vsi dobitki se od prudajalcev izplačajo z 10% odbitkom v gotovini.

Vse stroje za poljedelstvo in vinarstvo.

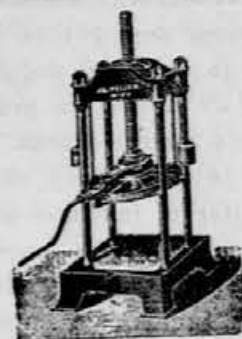
Novovrstne stiskalnice za oljke in grozdje z novim diferencialnim pritiskom

hida vlične stiskalnice za vino
novosti v strojih za škropljenje proti peronosperi in za žvepljanje, grozdni mlini povsem novega sestava.

Nove svetilke z acetilenskim plinom za lovenje mrčesov, pumpe za vino, cevi za vino, kletarsko orodje kakor tudi vse druge stroje kot trieure, vitle, mlatilnice nd., pošilja po najnižjih cenah

IG. HELLER, Dunaj, II. Praterstrasse 49.
Ceniki zastop in franko. Dopisuje v vseh jezikih.

Paglianova pijača

● ● ● **prof. Ernesta Pagliano** ● ● ●
nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano
je bilo predloženo zdrav. vodstvu min. za notranje posle v Rimu, koje je dovolilo razprodajo.
Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higijenični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajnami.
Ogibajte se vedn ponarejanj in zahtevajte vedno izdelke, koji nosijo na lončku in ovitah našo varstveno znamko.
Naročbe je naslovljati na tvrdko
Prof. Ernest Pagliano, Napolj, Galata San Marco štev. 4.

Gustav Bonazza

v Trstu, Piazza Barriera vecchia,
(vogal Androna dell' Olmo).

Velika zaloga pohištva, ogledal, okvirjev in tapečarij.

- Popolno opremljene sobe. -
Konkurenčne cene.

Naročbe se dostavijo razven embalaže franko na kolodvor ali brod v Trstu.

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega društva na življenje in rente

GLOBUS

centralno ravnanje na Dunaju
I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavica 2,000.000 K. ustanovljena od dunajskega bančnega društva in bavarske hipotekarne in menične banke v Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim premijam. Specijalno zavarovanje otrok brez zdravniškega ogleda, izplačavši v slučaju zelnice ali prehoda v vojaške zavarovani zne sek proti malemu odbitku pred pretekom zavarovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Corso tš
7. Telefon 469.

Snovij za moške obkle

v velikem izboru, najmoderneje vrste, prodaja po jako ugodnih cenah dobroznana prodajalca sukna

Maccari & Pross

ulica Maleanton št. 3.

Na zahtevanje se izvrše od izvrstnih krojačev tudi obleke po meri ter se pošiljajo vzorci brezplačno in franko.

Prodajalnica ur

F. Haslinger

zaprisežen izvedenec in urar c. kr. priv. južne železnice

Via delle Poste (Palača Galatti)
nasproti štev. 12.

Velik izbor ur vseh vrst. Poprave se izvrše v katerikoli množini in kateresibodi vrste, kakor kronometri itd. z vso natančnostjo in točnostjo na jamstvo.

Brezkonkurenčne cene.

Išče se

kontrolor voznih listkov za neko parobrodno društvo. Prosilci morajo poznati v Primorju potrebne jezike. P. m. t. b. naj se blagovolijo poslati na ur. d. našega lista p. d. U. C.

FERDO GUŠTINČIČ

klesarski mojster

TRST (via Giuliani 11) — BARKOVJE (zraven piskopalstva)

Izvršuje vsakovrstna in najfinejša ornamentalna dela kakor n. pr.: oltarje, spomenike, kipe, poprsja. — Razna dela iz mramorja, cementa in gipsa, kakor tudi slike po fotografiji v vsakovrstnih formatih itd. itd. Več slik je na ogled v Narodnem domu v Barkovljah.

Lastni kamenolom v Petrovici (Repen).
Žage na motor.

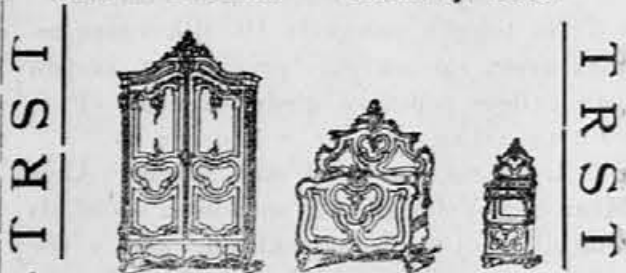
Cene po pogodbi in jako nizke.

Priporočuje se slav. slovenskemu občinstvu za obile naročbe udani

Ferdo Guštinčič
klesarski mojster.

TOVARNA POHIŠTVA IGNACIJ KRON

dvorni založnik. — Ustanovlj. 1848.

ulica Cassa di Risparmio

Tovarna na Dunaju.
Novi ceniki, izvorni nariši, načrti za sobe na zahtevanje brezplačno.

JAKOB BAMBIČ

- trgovec z jedilnim blagom -
Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. Najfineje testenine po jako nizkih cenah ter moke, žita, ovsu in otrobi. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in brobno
Cenike razpošilja franko

Trgovina, gostilna in hiše

na prodaj ali v najem, pod jako vgodnimi pogoji.

A. Casagrande, Ajdovščina, Primorsko
(ova železniška postaja).

Prodaja manifakturnega blaag

SALARINI

v ulici Ponte della Fabra št. 2.

in podružnica

„Alla città di Sondra“

ulica Poste nuove št. 9. (Brunerjeva hiša)

Velika zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke. Velik izbor oblek za moške od gl. 6.50 do 24, za dečke od gl. 4. do 12. suknene jope v velikem izboru od gl. 3. do 8. zimске močne in podšite jope z ovratnikom od astrahana od gl. 5 — 14, ravno take podšite s kožuvinno po gl. 12. — Površne suknje v velikem izboru od gl. 18 — 32. Jopice za dečke v raznih oblikah in barvah, volnene alace od gl. 2.50 — 4.50, finejše od gl. 5 — 9. Velik izbor oblek za otroke in dečke od 3 — 12 let od gl. 2.50 — 10. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleškina (zločjeva roka) za delavce izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu.

Črtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Velika zaloga snovij za moške obleke na mter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovi v največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V policalet v ulici Poste nuove se zprejemajo izdelovanja oblek po meri ter se še posebno vdobiva vsake vrste oblek v raznih risanicah in merah za moške in dečke.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital
K 1,000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Špitalske ulice štev. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in novčujo zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic. Borzna naročila.

Daje predjume na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestin. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzlaga.

Promet s čeki in nakaznicami.